

ÖLÜM AYLIĞI (DUL VE YETİM AYLIĞI) ŞARTLARI (3)

Avukat Erdoğan KAYA - www.gurselavukatlik.com

Bir önceki yazımızda ölüm aylığı şartlarına ilişkin olarak vefat eden sigortalı açısından gerçekleşmesi gereken şartları –özellikle 01.10.2008 tarihinden yani 5510 s. Kanunun yürürlüğe girmesinden önceki dönemlere göre hak sahibi olanlara ilişkin şartları- ele almıştık. Konuya ilişkin açıklamalara kaldığımız yerden devam ediyoruz.

01.10.2008 tarihinden sonraki dönemde vefat eden 4/1-a sigortalılarının hak sahiplerine aylık bağlanması için vefat edenin 5 yıl sigortalılık süresi ve 900 prim gün sayısı bulunması gerekmektedir. Söz konusu sürelerde eksik kalan kısımların borçlanma yoluyla tamamlanması kabul edilmemektedir (Kanuna göre 5 yıllık sigortalılık süresinde borçlanmanın söz konusu olmadığını kabul etmekle birlikte, 900 prim gün sayısı şartında eksik kalan sürenin borçlanılarak 900 güne tamamlanabilmesi gerektiği kanaatindeyim. Bu durum Yargıtay tarafından da bir dönem kabul edilmekle birlikte sonraki Yargıtay kararlarında bu görüşten - mevzuatta bir değişiklik olmamasına rağmen- dönülmüştür.). **Bununla birlikte vefat eden 4/1-a sigortalısının hak sahiplerinin hizmet tespiti davası açarak bildirim yapılmamış sürelerin tespiti yapılarak eksik olan kısmın tamamlanması söz konusu olabilir. Ancak bu durumda da hizmet tespiti davalarına ilişkin şartların mevcudiyeti ayrıca değerlendirilmelidir.** Aksi takdirde hak sahibi, yapılan masraf ve karşı yana ödenen vekalet ücreti ile zarara uğrayabilir.

Yargıtay 21. H.D.'nin konuya ilişkin olarak vermiş olduğu kararında; “*Davacı, murisi, davalılardan işverene ait işyerinde çalıştığının tespitiyle ölüm aylığına hak kazandığına karar verilmesini istemiştir.*

...

Somut olayda, davacının murisi adına davalı işyerinde çalışmaya başladığına dair sigortalı işe giriş bildirgesinin düzenlenmediği gibi Kuruma bildirilen sigortalı çalışmasının da bulunmadığı, davalı işveren tarafından 1975 yılına ait puantaj cetveli ve istihkak bordrosunda davacının murisinin 22.11.1975-30.11.1975 tarihleri arasında 9 gün çalışmasının gözüktüğü ancak davacı adına prim kesintisinin yapılmadığı anlaşılmalı, yönetmelikle belirlenen nitelikte belge bulunmadığından 5 yıllık hak düşürücü sürenin çöktan geçtiği anlaşılmaktadır.

Yapılacak iş, davacının murisine ait hizmet tespitine ilişkin talebin hak düşürücü süreye uğraması nedeniyle reddine karar vermek ve ölüm aylığı şartlarını çıkacak sonuca göre değerlendirmekten ibarettir.

Mahkemece, bu maddi ve hukuki olgular nazara alınmaksızın eksik araştırma ve inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir. ” şeklinde değerlendirme yapmıştır (Yargıtay 21. H.D. `nin 2014/628 E., 2014/3371 K. sayılı ve 27.02.2014 tarihli kararı).

Peki hizmet tespit davası olumlu neticelendiği ve tespit davası ile kazanılan süre aylık bağlanması için yeterli olduğu durumda, hak sahibi tespit davasının kesinleşmesinden mi yoksa ölüm ile birlikte gerekli diğer şartların sağlanması tarihinden itibaren mi ölüm aylığına hak kazanır?

Konuya ilişkin olarak Yargıtay Hukuk Genel Kurulunca verilen kararda; **“hizmet akdi ile tespitine karar verilen süreler, tespit kararının kesinleşme tarihine bakılmaksızın, sigortalı veya hak sahibinin ölüm aylığı talebi açısından tespitine karar verilen çalışmanın gerçekleştiği tarih itibariyle sigorta hukuku açısından sonuçlarını doğurmaktadır.**

...

Somut olayda da, sigortalının ölüm tarihi itibariyle prim günü sayısı hak sahibi davacıya ölüm sigortası kolundan ölüm aylığı bağlanması için yeterli değilken, sigortalının hizmetlerinin tespitine ilişkin kararın kesinleşmesi ile birlikte tespit edilen gün sayısı, ait olduğu yıla mal edileceğinden, bu prim günü sayısı ölüm tarihi itibariyle ölüm aylığının bağlanması için yeterli hale gelmiştir.

Hal böyle olunca; mahkemece prim gün sayısı yönünden yukarıda açıklanan ilkelere uygun değerlendirme yapılarak, hak sahibinin, sigortalının ölüm tarihi itibariyle ölüm aylığına hak kazandığının kabulüne karar verilmesinde isabetsizlik bulunmamaktadır.” şeklinde hüküm kurulmuştur (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 2011/10-475 E. , 2011/560 K. sayılı ve 28.09.2011 tarihli kararı).